

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdi noy gānegr sebre (yɔɔmd 1948)

Keoogre

B wilgame ti ninsaal bɔɔd fāa tara a burkindlim la a yel-segdi tōod sēn pa yud a to, ti b pa tōen n duk tōod-bāmb n koos bi n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vum ti yembd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pōgē yēgrā.

B wilgame ti ninsaal sēn da tog ne yel-segdi ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon ti dūni ning sēn na n wa zīnd-a ti ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudā fāa pōgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūur fāa n yudā.

Ti sēn yud fāa yaa ti ninsaal yel-segdi wā tog n paamame ti b koglg-b ne noy buud sēn na yl ti ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pōgē wā.

D sēn mi ti segdame ti d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi ti nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkindlem la a tūrem pānga, pag la rao yel-segdi sēn zem taabā, ti b le wilgame ti b ratame n mao n paas ninsaalbā vum sōmblem ti yi ned fāa sēn so a meng vumē wā ti yel käng pāng yug a pīndā.

D sēn mi ti tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pōgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng ti dūni wā pōgē bi ned fāa tū ninsaalb yelsegdi wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi ti ninsaal yel-segdi noy bāmba gānegr sā n yi lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng ti b tūubā yi sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdi la b burkindlem wεεngē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vund ne a to saam-biir pōgē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n di seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo ti bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bi tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bi būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wεεngē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bi a sā n be zamaan a to yembdē.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vunde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n duk ninsaal buudā fāa n maan yamb ye bi n weoog-a ye. Yembdā ne nebā koosgā gudgame, ba sēn wa n ya yembd buud nin fāa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n subg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n subg ninsaal ti subgrã yi toog wɔsgo, ti pa sɛn na maan ninsaal ye.

Koεεg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor ti sɛn wa n ya sɪŋ ning fãa, bi b sak n deeg a sɛn yaa ned ning buud bɔ-kaoor soog taoore.

Koεεg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgo ti bakr ba a ye pa zĩnd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam ti b kogl-g-b ne bakr buud fãa sɛn na n wa maan n kus seb-kãnga noy wã sɛn gãnegã, ne bũmb nins sɛn na n wa ne bakr-bãmba.

Koεεg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kɛng a tɛngɛ bɔɔd soog taoore n ti bɔ ne weoogre, subgr buud fãa b sɛn maan-a, ti ninsaalb yel-segdi sebrã gidge, ti laloa mi tiiri.

Koεεg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yõk ned zaalem, n pag-a roogo bi n yiis-a a tɛngɛ n ti ning zĩŋg a to ti laloa zi tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sɛn wilgã, t'a yell ta bɔ-kaoodb sɛn so bɔɔdã, n tõe n kao ti pãn-dãmb ka lob b toogo, la sɛn bɔɔd sid taoore, ti b bɔ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdi bi a tɪlae-yela, bi n wilg b sɛn yet ti yẽnda soabã maana bũmb ningã kongr sɛn taẽ.

Koεεg 11 soaba.

1. B sã n yeel ti ned maana bɔmb sɛn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bɔ-a lame ti bɔɔdã yi neb fãa taoore, t'a paam sɔangd sɛn mams n paas a poorẽ fãa, ket n ya wa yẽnda soabã pa maan bũmbã ye.

2. B pa tõe n bɔ ned n paalg-a bũmb a sɛn maan bi a sɛn pa maan yĩnga, sã n mikame ti yellã sɛn maanã wakato, bɔɔd soog nengɛ yel bãmba ra pa kis ye. Sɛn paasd me, b sã n bɔ yellã, b pa tar sor n tõe n kɔ ned ning sɛn maan-a yellã subgre ti yug yellã sɛn maanã sasa laloa sɛn da gãneg subgr buud nins yel-bãmb wɛengɛ wã ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koεεg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gɔ a tɛngɛ, n kɛng zĩis nins fãa a sɛn date, la a yãk a sɛn dat n zĩndẽ.

2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi tɛngɛ n lebg n wa a meng tɛngɛ, a le tara sor n tõe n yi a meng tɛngɛ n kɛng tɛn-taaga la a le lebg n wa a tɛngɛ.

Koεεg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug tɛngɛ ti b namsd-a wɔsgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tɛms a taabẽ, a le tara sor n tõe n paam ti b reeg-a tɛn-bãmbẽ.

2. La sã n mikame t'a sɛn maanã, laloa gidgame ti b mik ti yaa sida, bi sã n mikame t'a sɛn maanã pa zems ne nasõzini (tɛmsã lagem-n-taar kãsengã) sɛn gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tẽng-n-biilim tika.
2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a tẽng-n-biilim ye, b le pa tõe n gudg-a t'a ra teem a tẽng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yõõmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kê kãadem la b tilg yir tı pa tũus b yibã buud sẽn ya-b rãmba, b tẽng-n-biilim bı b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kêesg noy pøgẽ, b yibã yel-segdı yaa a ye, pa yud to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdı wã ya a ye.
2. Kãadem pa tõe n kêes tı pa tũ ne kãad-ratbã sakr sẽn pa tũ ne modgr ye.
3. Zak yaa tẽng yẽgre (tẽng bõn-bulli). A yaa tẽng vum sũuri. Tẽngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, f ya f ye bı f bee sull pøega, tara sor n so a bũmbu.
2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sẽn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sẽn date, n bõgs a sẽn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sẽn date. Sor-kãng a sẽn tarã wẽngẽ a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bı n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bı a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tı yı yẽnda a ye bı n naag ne a taaba tı yı neb sõka bı bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sẽn date la a gom a sẽn date, rẽnda n kut tı ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩg fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tı yı ne rabay buud fãa a sẽn date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sẽn pa tar yela (sẽn pa na n wa ne gudgri).
2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kê lagem-n-taar pøgẽ ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tẽng vum tõõmẽ, a tõeeme n maan tõõmd a toore bı tũ ne neb b sẽn yãk tı b let lagem-n-taara sull n tõõmdẽ, tı nin-bãmb yãkrã yaa sẽn maan tı pa tũ ne modgr ye.
2. Nin-buiidã sẽn dat bũmb ninga la tẽngã zãab tõõm tikda.
3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sẽn na n maan tı zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sõor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tı yı nin-buiid vote, bı gõls n vot buud a to sẽn wẽnd wa bãmba sẽn maand tı ned fãa tõe n yãk a sẽn dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sẽn yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sõngre. Sõngrã yaa arzeka, vum sõmblem la rog-n-mik wẽngẽ sẽn yaa tulae ne ninsaal burkĩnd la a turlẽm baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sẽn na n tũ ne tẽnga meng tõõmde n paas tẽms ne taab lagem-n-tõm pãng tı zems ne tẽng fãa tõõm yõgeng sẽn ya to-to la a laog sẽn zem tẽka.

Koεεg 23 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tømde, n tõe n yãk a sën dat tømnd ninga tı tũ ne tømndã kũun sën na n maan tı wëgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne tømã kaalem.
2. Nebã fãa tog n paama yaood sën zems ne b sën maan tømnd ningã tı wëgb ka ye.
3. Ned ning fãa sën tømnd-a toga ne yaood sën zems a sën maane, ti sën paamdã sek yënda ne a zak rãmb vum tı yı burkĩnd pøgë, tı sã n mik tı segdame; bı a paam tı b paas-a sõngr buud a taaba.
4. Ned buud fãa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sëndika sulli (tøntømdb sõngr sulli) sën na kogend tøntømdbã nafo.

Koëeg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n paam vøsem la yõ-noogre, bũmb zãng la tømã wakat sõor tek wilgri n paas vøsem. Vøsmã geendame n tar wakat-wakato, vøsmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koëeg 25 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tare sën na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum sõmblem baoobo, bũmb zãng la rubã wëngë, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, tıbsgã n paas vumã sõmblem baoob tøm nins sën segd-b ne yë wã. A sã n wa pa tar tømde, a sã n wa bēdē, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pøg-kõore bı ra-kõore, a sã n wa køle bı bũmb buud a taab sã n wa kut t'a pa le tõe n dılg la a ges a meng yelle, tı yaool n pa tũ ne yënda a maan tı yellã paam-a, a togame n paam sõngre.
2. Biig pøg sasa la a yãadem wakato, a tara sor n tõe n paam sõngre la koglg. Kamba fãa, f roga kãadem pøgë tı b rogame tı b ba rãmbã pa kē kãadem ne taaba, b fãa segda ne sõngre.

Koëeg 26 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yı zaalem, ba tı na yı yãadmē kaorengã (kaoren-sungã). Yaa tulae tı kambã paam kaoren-sungã. Tøm-minim la nus tøm zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bedã kaorengã tog n maaname tı neb nins fãa bångr sën sek be taabã paam n kē tı zãmb pa zĩnd ye.
2. Kaorengã sën tog n gëeg bũmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdı noy sebrã tũub pãng paasgo. Kaorengã togame n sõng tı tēmsã ne taab wøm taab moore, buudã toor-toorã bı wënd-sor tũudum toay-toayã wøm taab moore, tı sull fãa sak a to sën yala la b yõg taab zoodo. A togame yasa n sõng tı nasõzini (tēmsã ne taab lagem-n-tay kāsengã) tømka kēng taoore, sën na yil ti bãana gãand dũni wã pøgë.
3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tõe n yãk wubr ning buud (kareng ning buud) bãmb sën dat tı b kambã paame.

Koëeg 27 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tømē (vumē), n rı tøm-minmã bångr yõodo la a naag n tøm bångrã baoob tømē wã la a paam n dı tøm bãmbe sën wat ne yõod ninsi.
2. Ned fãa tara sor n tõe tı b koglg a bångr yõodo la a bångr teedo, tı yaa sebr la a gøls yã, bı yaa te-naands la a maan yã.

Koëeg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tı bãan zĩnd nebã ne taab søk tēnsē wã, la tēnsã ne taab søka, tı seb kãnga sën wilg yel-segdı ninsã tõog n paam n yı sıda

Koëeg 29 soaba.

1. Ninsaal tara tulae-tøm ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tı pa yı na a nebã pøgë vum ye.
2. Ned yel-segdı tũub pøgë, la a sën tar sor n tõe n maan a sën datã wëngã, ned fãa toaag sën tekē yaa laloe sën wilg bũmb ninsa, sën na yul n sõng tı ned fãa bång a to yel-segdı la a sën tar sor n tõe n maan a yam. Sën paasd me, yaa sën na yul tı b tõog n tũ ninsaal

vum sòmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sòmblem baoobo, sã n yaa têng zãab buud ning sên ya ninbuiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdi bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n dık n maan tı pa yı wa nasôzini sên gãneg noy ninsã sên datã ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rık t'a yı wa têng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rēnda n dat n maan bũmb sên na yul n sãam yel-segdi la maan-m-yam nins sebrã sên gomd-b rãmb yellã ye.
